

Svenska
Missionskyrkan

Samtal om äktenskapsfrågan

Visa varandra tillgivenhet, överträffa varandra i ömsesidig aktning.

Gläd er med dem som gläder sig och gråt med dem som gråter.

Romarbrevet 12:10, 15

Stå fasta och var stadigt rotade i honom, så att ni tillsammans med alla de heliga förmår fatta bredden och längden och höjden och djupet och lära känna Kristi kärlek som är väldigare än all kunskap, tills hela Guds fullhet uppfyller er.

Efesierbrevet 3:17b–19

Innehåll

- *Ingress och problemformulering*
- *Bakgrund*
- *Upplägg*
- *Tips till samtalsledaren*
- *Dialog*
- *Tolkning*
- *Tillämpning*
- *Material*

Ingress och problemformulering

Vår utgångspunkt i detta material är att även om Sveriges riksdag har antagit en ny äktenskapslagstiftning har inte Svenska Missionskyrkan ändrat sin grundläggande uppfattning utan betraktar fortfarande det kristna äktenskapet som ett förbund mellan en kvinna och en man. Den nya lagstiftningen ställer Svenska Missionskyrkan inför frågan om vigsel av samkönade par skall kunna inkluderas i samfundets ordningar. Detta är en fråga som den kristna kyrkan aldrig tidigare diskuterat eller beslutat om. Kan samkönade äktenskap förrättas i en kristen kyrka med respekt för Guds ord, med bevarad enhet och respekt för enskilda och församlingar? Vilka blir konsekvenserna av olika beslut?

Det finns i dagsläget två huvudfrågor.

1) Ska frågan överlåtas till den enskilda församlingen eller avgöras gemensamt av kyrkokonferensen?

Den första frågan är om Svenska Missionskyrkan ska överlåta till enskilda församlingar och pastorer att avgöra om samkönad vigsel, eller fatta ett centralt beslut, som kan vara positivt eller negativt till förrättandet av samkönade vigslar, gällande samtliga församlingar. En följd av denna fråga är huruvida Svenska Missionskyrkan kan vara behjälplig med att utforma ordningar för samkönad vigsel eller inte.

2) Ska Svenska Missionskyrkan avsäga sig vigselrätten eller behålla den?

Den andra frågan är om Svenska Missionskyrkan skall avsäga sig den juridiska vigselrätten eller inte. En följd av denna fråga är om Svenska Missionskyrkan i så fall skall driva detta på egen hand eller tillsammans med andra samfund.

Arbetsgruppens uppdrag är givet i kyrkostyrelsens arbetsutskotts protokoll den 11 december 2009 (§45.1). Då beslutades att uppdra åt kansliet att inrätta en allsidigt sammansatt arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta ett teologiskt dokument som samtalsmaterial för församlingarna inför kyrkokonferensen 2010.

Är det möjligt att låta olika uppfattningar leva sida vid sida?

Bakgrund

Den kristna kyrkan har genom historien sett sexualitetens plats inom äktenskapet mellan en kvinna och en man. Denna syn har haft sitt stöd i läsningen av skapelseberättelserna och tanken på fortplantning inom familjens ram. Mot de omgivande kulturernas skiftande tankar och ibland polygama traditioner ställdes kristendomens ideal om monogam och livslång samlevnad mellan en kvinna och en man. Utformandet av denna relation har genom århundraden anpassats efter de kulturella levnads-sätt som präglat också den kristna förståelsen. Offentliggörandet av denna relation har skett genom äktenskapets ingående, såsom det utformats i olika kulturer och kristna traditioner.

I svensk kristenhet har sexualiteten diskuterats och omförhandlats. Om i en tidigare generation det offentliga samlivet mellan man och kvinna startade efter en vigselakt så har många nu valt andra former för samlevnad. I de svenska kyrkorna har inte den syndakatalog som tidigare förknippades med frågor om sexualitet den ställning den hade för bara några decennier sedan.

Inför förändringar i samhället kan den kristna församlingen reagera på olika sätt. Ett sätt är att bejaka samhällsförändringarna, som när det gällde barns rättigheter och plats. Ett annat sätt är att ifrågasätta samhällsutvecklingen, till exempel i frågor om promiskuitet och tillfälliga relationer. Somliga menar att även samboskap är en sådan fråga. En tredje väg kan vara att aktivt konfrontera något som det omgivande samhället erbjuder som livsstil. Våra systerkyrkor i Afrika har till exempel reagerat mot den egna kulturens polygama äktenskap.

Under 1990-talet gav kyrkornas ställningstaganden inför frågan om likabehandling av människor oavsett sexuell läggning upphov till uppsplitande diskussioner, både internt och externt. Svenska Missionskyrkan var inte ensam om att brottas med frågorna. Inom samfundet fick partnerskapsfrågan och ordinationsfrågan särskild aktualitet.

Då liksom nu initierades debatten genom lagstiftning i Sveriges riksdag. Lag om registrerat partnerskap trädde i kraft i början av år 1995 och i juni skickades ett brev till församlingarna att inleda ett samtal kring möjligheten att välsigna ingångna partnerskap. Vid generalkonferensen 1997 ställdes krav på att samfundet skulle avvisa denna akt. Konferensen beslutade att på samfunds nivå vare sig tillråda eller avråda utan överlåta till den enskilda församlingen att fatta beslut i frågan.

Medarbetare som levde i samkönade relationer aktualiserade Svenska Missionskyrkans ämbetssyn. Även kyrkosynen berördes eftersom ordination av diakon och pastor fattas av kyrkokonferensen på förslag av kyrkostyrelsen, medan det är den enskilda församlingen som kallar medarbetare. Efter publiceringen av utredningsmaterialet Sida vid sida fördes samtal i frågan. Remissvar hösten 2001 medverkade till att kyrkostyrelsen 2002 fattade ett beslut: att inte ordinera för hela gemenskapen av församlingar men inte heller hindra installation i enskilda församlingar av medarbetare som lever i registrerat partnerskap.

Tradition och språk var avgörande faktorer när Sveriges Kristna Råd hösten 2008 kunde enas om att äktenskapsbegreppet bör behållas som en term för relationen mellan en man och en kvinna. I rådet fanns ingen samsyn om äktenskapets teologi. Däremot framhölls den starka traditionen där äktenskap gäller en man och en kvinna. Det befarades att användningen av samma begrepp för två olika slags relationer kunde komma att skapa förvirring.

Efter att den könsneutrala äktenskapslagstiftningen hade trätt i kraft i maj 2009 gavs den teologiska kommittén i uppdrag av kyrkostyrelsen att bereda frågan om Svenska Missionskyrkans hållning. Vid

sammanträdet i november 2009 följde kyrkostyrelsen tidigare beslut i partnerskapsfrågan genom att låta pastor och församling, utifrån lokala pastorala hänsynstaganden, avgöra frågan. Dock gick kyrkostyrelsen ett steg vidare genom att dels uppdraga åt teologiska kommittén att ta fram en särskild vigselordning för samkönad vigsel dels genom att fastställa ett datum då sådana skulle kunna genomföras i Svenska Missionskyrkan (1 mars 2010). Dessa beslut kunde uppfattas som att kyrkostyrelsen infört en ny äktenskapssyn utan föregående hörande av församlingarna.

Det nuvarande läget inför kyrkokonferensen 2010 har likheter med den situation som var aktuell för tretton år sedan och vi känner igen många av frågeställningarna. Hur finner vi Guds vilja? Är oenigheten i denna fråga nu så stor att enheten i Svenska Missionskyrkan är hotad? Finns det plats för dem som hälsar den nya lagstiftningen med glädje? Kan de som talar om synd, ett svek mot bibelordet och de som känner en oro inför relationen till andra kyrkor runt om i världen också få utrymme? Kan församlingarna tillsammans enas om en linje även om de inte är överens om att samkönade förhållanden kan välsignas?

Den arbetsgrupp som fick kyrkostyrelsens uppdrag att sammanställa ett teologiskt samtalsmaterial till församlingarna inför kyrkokonferensen 2010 vill med detta dokument mana församlingarna att pröva om enhet är möjlig trots den djupa oenighet som präglat samtalen världen runt. Det finns ytterst få parallella exempel från andra kyrkor runt om i världen där vi kan få stöd och dela erfarenheter. Det beslut som fattades i höstas av Svenska kyrkans kyrkomöte innebär att deras församlingar måste tillhandahålla samkönade vigslar och är inte jämförbart. Svenska Missionskyrkans grundläggande inställning till det kristna äktenskapet har inte ändrats. Frågan gäller om det finns utrymme inom samfundet eller inte för enskilda församlingar att ha en alternativ hållning som anknyter till den nya svenska äktenskapslagstiftningen och samtidigt bibehåller respekten för en traditionell syn på det kristna äktenskapet.

I arbetsgruppen finns pastorer som har olika hållning i frågan. Vi har enats om att erbjuda församlingarna detta samtalsdokument och önskar att respekt och lyssnande skall få prägla såväl församlingar som kommande kyrkokonferens. Vi önskar också att, mitt i ett öppet och ärligt samtal i församlingarna, respekt och omtanke ska visas de medmänniskor vars liv direkt berörs av frågan om samkönade vigslar.

Det finns ytterst få parallella exempel från andra kyrkor runt om i världen där vi kan få stöd och dela erfarenheter.

Upplägg

Detta studiematerial är uppdelat i fyra avdelningar. Genom att följa dessa punkt för punkt kan man både få en snabb översikt i äktenskapsfrågan och en naturlig arbetsordning för studiegruppen, styrelsen eller församlingsmötet. De tre första punkterna beskriver studiematerialets arbetsgång medan den sista punkten ger förslag för vidare läsning.

- Dialog** Vi kan inte nog betona vikten av ett förtroendefullt bemötande. Här har vi samlat några erfarenheter och förhållningssätt till stöd för ett samtal där även mycket stor oenighet i sak kan kombineras med respekt och tillit.
- Tolkning** Det är uppenbart att enskilda personer och församlingar tolkar Bibeln på olika sätt. Här ger vi exempel på tolkningar som föregår ett ställningstagande för att därigenom ge möjligheter till förståelse för olika ståndpunkter.
- Tillämpning** Genom åren har den kyrkliga identiteten omförhandlats och olika tvistefrågor funnit lösningar genom omprövningar och nyordningar. I denna avdelning finns synpunkter som kan brukas för en kreativ process i vårt gemensamma uppdrag.
- Material** Till sist har vi lämnat några hänvisningar till fördjupning för den som kommer ny in i sammanhanget och vill komma förberedd till samtal och dialog. Att vara påläst är ett sätt att visa respekt, särskilt i en så pass komplicerad pastoral fråga som vi här ska föra ett samtal om.

Tips till samtalsledaren:

- 1) Ge en historisk bakgrund.
- 2) Samtala om regler för dialog.
- 3) Redovisa olika tolkningar och öppna för reaktioner.
- 4) Utvärdera tillämpningar och möjliga vägar framåt.

Dialog

För att möjliggöra en förståelse för olika tolkningar vill arbetsgruppen rekommendera några råd som kan användas som ett kontrakt eller som en regel för inledningen av en god dialog:

- 1) Låt de andra definiera sig själva och sin tradition. Särskilt viktigt blir detta i våra ordval. I en dialog går det inte att anklaga någon för att ha egenskaper eller brister som den andre själv inte skulle kunna skriva under på. Ord och definitioner behöver en djupare förklaring och alla skall bemötas med respekt.
- 2) Hitta de gemensamma broarna. I en dialog är det viktigt att möta varandras ståndpunkter på ett ärligt och rakt sätt. Talar vi om otrohet och omoral är det viktigt att erkänna att det kan förekomma i alla former av relationer, även om det finns en tradition av att hävda att ett visst samliv per definition är att betrakta som omoral. Det handlar om att så långt möjligt göra varandra rättvisa och kunna finna sin egen självförståelse i ljuset från den andre.
- 3) Förväxla inte enhet och enighet. Är enhetsmodellen möjlig eller ens önskvärd i vårt pluralistiska samhälle? Är det möjligt att vara oeniga utan att förstöra enheten? Frågan om olikhet och mångfald kan urarta till en kamp om majoritet och positioner istället för att berika helheten. Förväxla därför inte enhet och enighet.
- 4) Undvik värdeladdade ord i dialogen. Undvik ord som kan väcka anstöt hos dem som har en annan hållning. Ord som "diskriminering, homofobi, det handlar om kärlek" kan uppfattas så att den som är emot samkönade äktenskap inskränker andras rättigheter, är rädd och kärlekslös. På motsvarande sätt kan ord som "Bibeln säger, otukt, onaturligt" uppfattas som att den som är för samkönade äktenskap struntar i Bibel, moral och värdet av traditionella samlevnadsformer.
- 5) Förvänta er stora ting av varandra. Det är viktigt att förvänta sig positiva inlägg från varandra. De som möts till samtal har förhoppningsvis också kommit därtill att man är beredd på att både ge och ta. Ge varandra möjlighet att tala färdigt utan att avbryta. Försök att definiera ämnet så att alla vet samtalsinnehåll och regler.
- 6) Ta ansvar för ord och beslut. Fundera över beslutsprocessens möjliga konsekvenser och skaffa beredskap för den smärta beslut i olika riktningar kan medföra.

Arbetsgruppen är ense om vikten av att skapa förståelse för varandras åsikter och hållningar. Viljan till lyssnande och respekten för varandras tolkningar är ett mål i sig. Det gäller att undersöka om vi kan respektera utan att för den skull acceptera, eller om en ömsesidig förståelse av varandras tolkningar och liv är omöjlig.

Många har provat på den samtalsmodell som kallas Livsnära samtal som med fördel också kan tillämpas som ett praktiskt arbetssätt för denna dialog. Gå in i samtalet med hjärtat stämt till bön.

För att möjliggöra en förståelse för olika tolkningar

Tolkning

När vi närmar oss en text, det kan exempelvis gälla det Du läser just nu, behöver vi göra oss en uppfattning om vad den vill säga oss. Det kan vara ord vi inte förstår eller tankegångar som är oss främmande. Det kan också vara så att vi lever så långt från det som texten vill beskriva att vi bara har begränsade möjligheter att bilda oss en uppfattning om innehållet.

Efter 15 års studier finns en ganska god kunskap om de olika ståndpunkterna i debatten. De bibelställen som brukar anföras är väl kända och vi kan skönja vissa drag i tolkningen av dessa och andra texter som lyfts in som argument. Positionerna är alltså på sätt och vis väl kända. Samtidigt är de inte lika aktuella för alla. Därför försöker vi sammanfatta olika hållningar och särskilja vilka alternativ vi kan arbeta oss fram mot.

Det finns många bibeltexter som speglar relationen mellan en man och en kvinna. Viktiga texter för en traditionell kristen äktenskapsteologi är skapelseberättelserna i 1 Mos 1–2 och Jesu hänvisningar till dessa i diskussionen om skilsmässa, Mark 10:2–12 med parallelltexter. Andra texter är Höga Visans kärleksdikter, som i kristen tid kom att tolkas på Kristus och kyrkan samt jämförelsen mellan äktenskapet och förhållandet mellan församlingen och Kristus, som i Ef 5:21–33.

I Gamla testamentet är det främst 3 Mos 18:22 och 3 Mos 20:13 som anföras mot samkönad sexualitet. De förekommer i ett sammanhang som gör att de ibland brukar benämnas som helighetslagarna. Dödsstraff anvisas för en man som ligger med en annan man ”som man ligger med en kvinna”. Samkönade relationer mellan kvinnor nämns aldrig.

I Nya testamentet är det tre brevtexter som brukar anföras: Rom 1:18–32, 1 Kor 6:9–11 samt 1 Tim 1:10. Romarbrevstexten talar om att män övergav ”det naturliga umgänget med kvinnorna och ... bedrev otukt med män” samt att kvinnor ”bytte ut det naturliga umgänget mot ett onaturligt”. Det är oklart om orden om kvinnorna avser lesbiska relationer eller syftar på ”onaturliga” heterosexuella handlingar. Innebörden av ordet ”natur” är omtvistad. Paulus använder motsvarande argumentation även i 1 Kor 11:14.

Översättarnas ordval har betydelse för läsningen. I de tidiga versionerna av NT81:s översättning användes ordet homosexualitet i 1 Kor 6:9. I 1 Tim 1:10 talades om osedliga och perversa personer. I senare revideringar av översättningen har man ändrat ordalydelsen till män som ligger med män. De två grekiska ord som används i 1 Kor 6:9 betyder ”mansliggare” och ”mjukis” och anknyter till antikens föreställning om att sexualitet utövades mellan en aktiv, överordnad och en passiv, kvinnlig och underordnad part. Inte bara för de associationer som orden omedelbart väcker utan också för konsekvenserna av en oproblematiserande tolkning är naturligtvis ordvalet mycket viktigt.

Kritikerna av en oproblematiserande tolkning brukar fokusera på frågor om urval och tillämpning. Det finns många lagar från Gamla testamentet som inte efterlevs idag, en process som vi också kan läsa om i Nya testamentet. Men även för Nya testamentets påbud ställs ofta frågor om innebörd och konsekvens. Det finns alltid urval, tolkningar och sammanhang när man läser enskilda bibelord.

De flesta bibellärare har därför under det senaste halvsekle satt in bibeltexterna i olika sammanhang. Denna tradition är inte ny då detta funnits i hela kyrkans historia, men det som infördes med den nya bibelanalysen var att man gav större utrymme åt allmänmänskliga tolkningsmönster och erfarenheter samt historisk kunskap, i tolkningen av det kyrkan uppfattade som den gudomliga uppenbarelse, för att ge sammanhang till och förståelse av enskilda bibeltexter.

Nedan följer några exempel, utan inbördes rangordning eller värdering, på hur kristna på olika sätt försökt förstå och tolka frågor kring sexualitet, äktenskap, Guds vilja och synd:

- Guds skaparvilja. Sexualiteten mellan en man och en kvinna är ett uttryck för Guds skaparvilja. Äktenskapet mellan en kvinna och en man blir en bild för den ständigt pågående skapelsen, där också barnen räknas med på ett aktivt sätt. Alla andra former av samliv ses som en konsekvens av synden, den brustna avbilden och den fördärvade skapelsen.
- En bild för Kristus och församlingen. Relationen mellan brud och brudgum är också en bild som i Nya testamentet används i överförd bemärkelse på Kristus och församlingen. Även här finns en teologiskt motiverad förebild till att se äktenskapet mellan en kvinna och en man som något exklusivt.
- Antikens överordning och underordning. All sexualitet under antiken var insatt i ett sammanhang av över- och underordning. Därför anses texterna reflektera en människosyn som människor idag måste ta avstånd från. Bibeltexternas avståndstagande från sexuella relationer mellan män ses som riktade mot sexuellt utnyttjande, vilket kan förekomma i alla former av sexuella relationer.
- Biologiskt förankrad läggning. De aktuella bibeltexterna anses inte anspela på homosexualitet som en biologiskt förankrad läggning. De fördömanden som texterna utfärdar har endast i mycket ringa utsträckning några motsvarigheter för de människor och de relationer som idag diskuteras.
- Regler inom ramen för det judiska folket. Reglerna i Gamla testamentet handlar om sexualitetens plats inom ramen för det judiska folket. Den sexualitet som gav upphov till nya generationer accepterades medan andra former avvisades. Detta kommer till uttryck i skapelseberättelserna och det judiska folkets krav att inte binda sig med partners från andra folk.
- Sexualitet i relation till Jesu snara tillkommelse. Sexualitet och samliv i Nya testamentet sätts i samband med förkunnelsen om Jesu snara tillkommelse. Med tanke på den nära förestående tillkomsten rekommenderar Paulus avhållsamhet. De former för samliv som finns blir ett undantag i avvaktan på Herrens dag.

Några av tolkningarna används i den pågående debatten för att ta avstånd från samkönade äktenskap, andra anförs för att hävda att det är otidsenligt eller irrelevant att använda de aktuella bibeltexterna för ett sådant avståndstagande. Det finns givetvis fler. Många kan kombineras. Sammantaget medför de olika möjligheterna till tolkning att oenighet också kan leda till brusten enhet. Därför måste ytterligare en dimension läggas in i samtalet: Hur tillämpar vi utfallet av den dialog omkring olika tolkningar vi just har varit med om?

När vi närmar oss en text ...

Tillämpning

Innan vi närmar oss konkreta frågeställningar och förslag i äktenskapsfrågan kan det vara på sin plats att nämna några aspekter som kan hjälpa oss vidare i samtalet. De sju aspekterna nedan återfinns även som delmoment i de olika frågeställningar som är aktuella inför kyrkokonferensen.

I) Frågans betydelse. Hur samverkar äktenskapsfrågan med andra frågor i kyrkans historia? I många dokument görs jämförelsen med frågan om kvinnans plats, skilsmässa och omgifte när man söker en lösning. Andra jämför med frågor om Guds uppenbarelse i andra religioner, polygami och reinkarnation. Är det möjligt att finna en gemensam syn på frågans vikt?

II) Regel och undantag. Kan man utgå från att se sexualiteten i äktenskapet mellan en kvinna och en man som det primära för att sedan gå in på samtalet om de särskilda fall när människor av samma kön söker former för sin samlevnad? Idag lever vi i ett samhälle och i en kulturtradition där äktenskapet mellan kvinna och man dominerar som bild för samlevnad mellan två personer. Är det möjligt att söka kreativa lösningar för de grupper som inte passar in i den normen?

III) Samfund och enskild församling. Hur särskiljer sig Svenska Missionskyrkans sätt att bearbeta dessa frågor från andra kyrkliga traditioner? I Svenska Missionskyrkan har de olika församlingarna en långtgående självbestämmanderätt. Denna rätt utesluter inte ett ömsesidigt och förpliktigande ansvarstagande för helheten. Hur förhåller sig frihet och ordning till varandra när det gäller äktenskapsfrågan?

IV) Samfund och systerkyrkor. Vilka ömsesidiga förpliktelser har vi förbundit oss till i relation till våra systerkyrkor och till de kyrkor vi möter genom vårt medlemskap i olika ekumeniska organisationer? För Svenska Missionskyrkan kan dessutom ett missionsperspektiv lyftas in som en viktig aspekt. Alternativa former för samlivet mellan en kvinna och en man avvisades av missionärerna i mötet med andra kulturer. Framför allt i de båda Kongostaterna är detta en fråga som har levt kvar in i vår egen tid. Vilken betydelse har detta för vårt ställningstagande?

V) Pastorernas roll. Hur förväntas pastorerna som vigselförrättare agera i denna fråga, gentemot sina församlingar, samfundet och samhället? I de nu aktuella juridiska texterna saknas krav på vigselplikt. Det innebär att Svenska Missionskyrkan förvaltar en vigselrätt som genom särskilt beslut delegeras till den enskilda vigselförrättaren. Med vigselrätten följer både samhällets och kyrkans krav. Hur samverkar pastor och församling i detta?

VI) Vigseln som gudstjänst. Vilken innebörd lägger vi i begreppet vigselgudstjänst? Kyrkohandboken 2003 för Svenska Missionskyrkan införde en ordning för vigsel utan laga verkan. Kyrkan väljer själv var, när och med vem man firar gudstjänst. Här betonas en tydlig åtskillnad mellan vigselakten som gudstjänst och den juridiska registrering som sker hos borgerlig vigselförrättare. Vad är en vigsel?

VII) Församlingens självbestämmande. Fungerar modellen att överlåta beslutet åt den enskilda församlingen? Ur ett konstitutionellt perspektiv har Svenska Missionskyrkan undvikit att utfärda officiella ställningstaganden. Historiskt har ett antal debatter genom årens lopp resulterat i någon form av överenskommelse om delegering till de enskilda församlingarna och pastorerna att avgöra från fall till fall, som i den tidiga dopfrågan, bibelsynsfrågan och hur man förhåller sig till medarbetare som lever i registrerat partnerskap. Är detta förhållningssätt konstitutivt för Svenska Missionskyrkan eller anpassat efter frågornas art?

Förändringsfaktorer

I vissa lägen under historien har den kristna församlingen sökt sig fram till svar genom att fråga sig om det aktuella problemet är en bekännelsefråga eller en ordningsfråga. Om gemenskapen kommer fram till att den fråga som behandlas är en bekännelsefråga, av grundläggande betydelse för tillhörigheten till Kristus, så kan vägen till enhet och samsyn vara svårframkomlig. Om man däremot betraktar den som en ordningsfråga, där entydiga svar saknas, så finns det i regel möjlighet att diskutera sig fram till fungerande överenskommelser.

Det är inte alltid medvetna val mellan teologiska faktorer som har spelat huvudrollen när vissa kyrkor har valt att frångå tidigare ekumenisk praxis och infört nyordningar. Vi känner en del andra faktorer, som i exemplet när det gäller ordination av kvinnliga medarbetare. Här finns en rad omständigheter som påverkade och påskyndade processen i vissa kyrkor framför andra.

Utan att påstå att detta exempel skulle vara jämförbart med den aktuella frågan i andra avseenden så kan man notera att graden av självbestämmande i vissa fall var viktigare än konservativa eller liberala ställningstaganden. Enskilda församlingar kände förtroende för det kvinnliga ledarskap som redan fanns i det lokala arbetet. En del missionsrörelser där kvinnor utövat ledarskap utomlands kom att tillämpa denna praxis på hemmaplan. Kyrkor som levt under starkt samhälleligt tryck på förändring accepterade kvinnligt ledarskap tidigare än motsvarande kyrkor i andra länder, inte minst när det blev en symbolfråga och ett tecken på kyrkans grad av jämställdhet. Kyrkor som i allmänhet hade lättare att acceptera det moderna samhällets förändringar hade också lättare att acceptera kvinnor som pastorer.

När vi kommer till den nu aktuella situationen finns två konkreta frågor som behöver bearbetas i församlingarna inför kyrkokonferensen:

Ska frågan överlåtas till den enskilda församlingen eller avgöras gemensamt av kyrkokonferensen?

Ska Svenska Missionskyrkan avsäga sig vigselrätten eller behålla den?

Dessa två frågor ger upphov till några följdfrågor som, kombinerat med de sju aspekter vi skisserat ovan, utvecklar och fördjupar argument och ömsesidig förståelse.

... en bekännelsefråga eller en ordningsfråga ...

Frågeställningar inför kyrkokonferensen

1) Ska frågan överlåtas till enskilda församlingar eller avgöras gemensamt av kyrkokonferensen? Kan samfundet ha en åsikt som är normerande för församlingarna? Det berör frågans betydelse (se ovan I), relationen mellan samfund och enskild församling (III), pastorernas roll (V) samt församlingarnas självbestämmande (VII). Är frågan av en sådan vikt att beslut skall fattas som kan få betydelse för och förändra kyrkosynen och ämbetssynen?

2) Går det att fatta ett beslut genom omröstning i frågan? Finns det ett läge där ett demokratiskt röstförfarande med majoritet och minoritet har sina begränsningar? Det berör frågans betydelse (I), samfund och systerkyrkor (IV), pastorernas roll (V) och vigseln som gudstjänst (VI). Finns det teologiska frågor vi inte kan ställa proposition på och där resultatet inte kan avgöras med ett klubbslag för enkel eller kvalificerad majoritet?

3) Om frågan överlåts till enskilda församlingar att besluta om, ska samfundet då vara behjälpligt med att utforma en vigselordning för samkönade par? Det berör frågan om samfund och enskild församling (III) liksom pastorernas roll (V).

4) Om kyrkokonferensen kommer till ett beslut i äktenskapsfrågan, vad händer med pastorer och församlingar som har svårt att leva med detta beslut? Det berör återigen samfund och enskild församling (III), pastorernas roll (V) och församlingarnas självbestämmande (VII). Är det möjligt att församlingar lever sida vid sida med olika liturgisk praxis? Kan ett beslut i frågan också visa omsorg och ta ansvar för dem som har en avvikande mening?

5) Är det önskvärt att Svenska Missionskyrkan i framtiden avsäger sig vigselrätten? Är detta beslut principiellt eller avhängigt frågan om samkönade vigslar? Det berör regel och undantag (II), samfund och systerkyrkor (IV) och vigseln som gudstjänst (VI). Kan äktenskapsfrågan på detta sätt avdramatiseras i väntan på att frågan om Guds välsignelse över samkönade par får en fördjupad teologisk bearbetning och lösning?

6) Kan frågan om Guds välsignelse över samkönade par i den lokala församlingens gudstjänst avdramatiseras genom att samfundet avsäger sig vigselrätten? Eller är det ingen principiell skillnad mellan lokala välsignelseakter utan laga verkan och lokala vigslar av samkönade par? Detta berör regel och undantag (II), samfund och systerkyrkor (IV), vigseln som gudstjänst (VI) och församlingens självbestämmande (VII).

Som arbetsgrupp är vi medvetna om frågornas komplexitet och spännvidd. Vi kan inte ge ett entydigt svar på de frågor som ovan ställs. Men vi vänder oss i vår brustenhets till Gud och ber att den heliga Anden kommer vår svaghet till hjälp. Med denna bön överlämnar vi samtalsmaterialet till Svenska Missionskyrkans församlingar:

Olle Alkholm (ordförande), Krister Andersson, Hans Andreasson (sekreterare), Runar Eldebo, Helén Friberg, Thomas Kazen, Eva Larsen, Lisbeth Stigemyr.

Material

Andreasson, Hans. *Liv och rörelse*. Svenska Missionskyrkans historia och identitet. (Verbum förlag och Teologiska Högskolan, Stockholm) Stockholm 2007, s. 267–268. En kort historisk summering av frågans tidigare behandling.

Dahlén, Rune W. *Med Bibeln som bekännelse och bekymmer*. Bibelsynsfrågan i Svenska Missionsförbundet 1917–1942 med särskild hänsyn till Missionsskolan och samfundsledningen. (Lund University Press och Teologiska Högskolan, Stockholm) Lund och Lidingö 1999, s. 424–477. Bakgrunden till den beslutsordning som än idag har varit vägledande i svåra frågor inom Svenska Missionsförbundet/Svenska Missionskyrkan.

Den hemlösa sexualiteten. Om homosexualitet och kristen tro. En antologi. (Bokförlaget Libris). Örebro 2001. Bibliska, etiska, kulturella och pastorala perspektiv utifrån 18 författare som representerar olika kristna traditioner.

Eldebo, Runar. "I prövningens stund. Reflektioner över den anglikanska kyrkan i dag – mellan bibel, tradition och förnuft" i Lars Ingelstam, Johnny Jonsson & Berit Åqvist (red.), *Spår av Gud: Vänbok till Valborg Lindgårde*. (Teologiska Högskolan, Stockholm) Stockholm 2006, s. 289–302. Detta material beskriver den anglikanska kyrkans process i en liknande frågeställning.

Homosexualitet och kristen tro. Tro och livsstil, vägledning i det kristna livet. (Pingst och Bokförlaget Libris). Örebro 2005. En genomlysning från Pingströrelsen.

Kazen, Thomas. "Tolkning och respekt: Om bibeltolkning och homosexualitet", i Lars Ingelstam, Johnny Jonsson & Berit Åqvist (red.), *Spår av Gud: Vänbok till Valborg Lindgårde*. (Teologiska Högskolan, Stockholm) Stockholm 2006, s. 182–194. Artikelns diskuterar några bibeltexter om sexualitet i Gamla och Nya testamentet och frågar efter deras historiska sammanhang och nutida tillämpbarhet.

Kyrkohandbok för Missionskyrkan - till församlingens tjänst. (Svenska Missionskyrkan och Verbum Förlag) Stockholm 2003, s. 99–111. Ordningar och motiv för vigselgudstjänst med och utan laga verkan.

Ord från Gud. Om den gudomliga uppenbarelsen i kyrkans tro och liv. (Svenska kyrkan. Biskopsmötet) Uppsala 1997. En genomlysning från Svenska kyrkans biskopsmöte.

Persson, Larsåke W. *Lyda Gud mer än människor? Om samfundsregler och samvetsfrågor i svensk frikyrklighet med utgångspunkt från Svenska Baptistsamfundet*. (Svenska Baptistsamfundet) Sundbyberg 2008, s. 69–77. Utredningen tangerar den här aktuella frågan men lyfter in vidare resonemang inom Svenska Baptistsamfundet.

Sida vid sida. Samrådets rapport och förslag gällande ordination och tjänster för medarbetare i registrerat partnerskap. (Svenska Missionsförbundet) Stockholm 2001. Från Svenska Missionskyrkans eget arbete fram till 2001.

Sigurdson, Ola. *Himmelska kroppar – Inkarnation, blick, kroppslighet*. (Glänta produktion) Göteborg 2006. En systematisk-teologisk reflektion som en grundläggande bakgrund i ämnet.

Svartvik, Jesper. *Bibeltolkningens bakgator. Synen på judar, slavar och homosexuella i historia och nutid*. (Verbum Förlag) Stockholm 2006, s. 275–376. Svartvik jämför frågan om förhållningssättet till homosexuella relationer med frågan om slaveri och synen på judar.

Tro och Liv 4–5/2000. Red. Johnny Jonsson. Lidingö. Temanummer om homosexualitet med bidrag av Olle Christoffersson, Åsa Dalmalm, Åke Viberg och Björn Wiedel.

"Äktenskapet.". Specialsektion i Sändaren 3/2010. Stockholm. Fyra artiklar till församlingarnas samtal av Sigfrid Deminger, Linda Joelsson, Thomas Kazen och Torsten Kälvemärk.

För att få materialet till Livnära samtal, gå in på Studieförbundet Bildas hemsida: www.bilda.nu/sv/Startsidan/Studiematerial/Livsnara-samtal/ eller kontakta Ditt kontor eller studieombud.